

Een positieve groep heb je zelf in de hand

Tekst Karin van Breugel

Elke leerkracht wil graag een positieve groep, waarin kinderen lief zijn en respectvol met elkaar omgaan. Maar soms krijg je je vinger niet achter negatief gedrag in een groep. Dat kost leerlingen en leerkrachten veel negatieve energie. Grip op de groep biedt concrete handvatten om van een negatieve groep een positieve groep te maken.

Vlnr Ruud Oostveen, Rosa van Harten, Rebecca van Doppen, Brechtje Sierksma, Hanneke Kazius.

Basisschool De Klaroen, in het Utrechtse Tienhoven, is een piepklein dorpschooltje met bijna zeventig leerlingen en een zeskoppig team dat plezier en energie uitstraalt. 'Deze school besteedt veel aandacht aan sociale vaardigheden en het tegengaan van pesten. Toch maakte een enquête enkele jaren geleden duidelijk dat ouders daar anders over denken', vertelt locatieleider Gwen Caviet.

Patronen doorbreken

De school nam dit signaal serieus. In 2016 gingen een vrijwel volledig nieuw team en een nieuwe schoolleider aan de slag met Grip op de groep. Brechtje, leerkracht van groep 7-8, legt uit: 'Grip helpt om van je groep één geheel te maken. Leerlingen leveren een positieve bijdrage en er gelden duidelijke afspraken.'

De Grip-aanpak is heel concreet. Zo zitten alle leerlingen de eerste twee weken na de vakantie dagelijks op een andere plek in de klas. Rebecca, leerkracht van groep 5-6: 'In eerste instantie dacht ik eerlijk gezegd: wat een gedoe... Maar in de praktijk is het een

fluitje van een cent. De leerlingen gaan in een rij staan, bijvoorbeeld van groot naar klein, op huisnummer, of wat dan ook. Vervolgens gaan ze aan het werk met een groepsopdracht. Als leerkracht denk je al snel: ze zitten al vier jaar bij elkaar in de klas, dus ze kennen elkaar wel. Maar ik merk dat het echt heel waardevol is om tijd te nemen voor een hernieuwde kennismaking. Het zorgt voor meer wederzijds begrip en saamhorigheid.'

Positieve rollen

Als leerkracht leer je de kinderen in die eerste weken ook heel goed kennen. Je ziet bijvoorbeeld naar welke rol een leerling van nature neigt. Grip onderscheidt positieve rollen, zoals de leider, de organisator, de sociaal werker en de joker, en negatieve rollen. Voorbeelden daarvan zijn de dictator, die invloed uitoefent door middel van angst, en de meeloper.

Als leerlingen een negatieve rol pakken, moet je snel ingrijpen. 'Want voordat je het weet, heb je het hele jaar een "negatieve" groep. Dan moet je heel hard werken om er elke dag

iets leuks van te maken. Op de Grip-training hebben we geleerd hoe je kunt zorgen dat een leerling een positieve rol gaat pakken. Je kunt bijvoorbeeld de dictator de leiding geven over een klein groepje en een specifieke taak meegeven. Als de leerling vanuit die nieuwe rol een positieve bijdrage levert, beloon je dat. Uiteraard moet je een leerling wel een rol geven die bij hem of haar past. Een dictator wordt echt niet opeens een sociaal werker, maar misschien wel een leider of een organisator', vertelt Brechtje.

Samen afspraken maken

Na die eerste twee weken zijn verschillende korte fasen cruciaal voor het bouwen van een positieve groep. Grip geeft voor elke fase aanwijzingen wat je als leerkracht kunt doen. Bijvoorbeeld positief geformuleerde klassenafspraken maken. 'Je maakt die afspraken samen met de leerlingen en zij stemmen er ook "officieel" mee in. Zo worden de regels echt van henzelf en stimuleren zij elkaar om zich eraan te houden', aldus Brechtje. Rebecca vult aan: 'In het begin van het jaar

moet je die afspraken constant herhalen, het is haast een soort mantra. Maar op een gegeven moment wéten de leerlingen het en is het de normale routine. Daar heb je het hele jaar profijt van, je hoeft niet constant politieagentje te spelen.'

Het team van De Klaroen is erg enthousiast over Grip op de groep en heeft de training inmiddels twee keer gevolgd. Ook volgend jaar is deze training alweer ingepland. 'Een bewuste keus', zegt Gwen Caviet. 'Door die training wordt iedereen er weer aan herinnerd hoe essentieel die eerste periode in het jaar is en waar je alert op moet zijn. Het is goed om die kennis jaarlijks even op te frissen en te verdiepen. Ik kan dit elke school aanraden. Sinds wij met Grip werken, is er nauwelijks meer sprake van negatief gedrag.'

Meer weten?

Ria van der Sar
rvandersar@cedgroep.nl
www.cedgroep.nl/gripopdegroep

